

INVESTIGATION OF POSTGRADUATE THESES RELATED TO MUSIC THERAPY IN TURKEY

M. Onur ÇELEBİOĞLU*

Tarkan YAZICI**

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Mersin Üniversitesi, onur.celebioglu@hotmail.com

** Doç. Dr. Mersin Üniversitesi, tyazici@mersin.edu.tr

Received Date: 31.10.2020, Revised Date: 15.11.2020, Accepted Date: 19.11.2020

Copyright © 2020 M. Onur ÇELEBİOĞLU, Tarkan YAZICI. This is an open access article distributed under the Eurasian Academy of Sciences License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

ABSTRACT

This study was performed with the aim of investigation and classification the graduate studies was conducted about music therapy in Turkey, according to specific characteristics. The data of the research conducted with the descriptive method were obtained by scanning the thesis in the YÖK National Thesis Center. As a result of the screening, no thesis made until 2008 was found. It has been determined that there are a total of 33 theses on the relevant subject since 2008. It was determined that most of the theses (54.54%) were made in the field of health sciences. There is only one thesis on this subject in the field of Music in the YÖK website. As a result, it is recommended to introduce the field of music therapy to undergraduate and graduate students better, to increase the number of studies in this field and to encourage studies in the field of fine arts.

Keywords: Music, Therapy, Postgraduate, Music Therapy, Thesis

TÜRKİYE'DE MÜZİK TERAPİ ALANI İLE İLGİLİ YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ

ÖZET

Bu çalışma Türkiye'de müzik terapi alanında yapılan lisansüstü çalışmaların belirli değişkenlere göre incelenip sınıflandırılmasıdır. Betimleyici yöntemle yapılan araştırmanın verileri YÖK Ulusal Tez Merkezi taranarak elde edilmiştir. Yapılan tarama sonucunda 2008 yılına kadar yapılmış herhangi bir teze rastlanmamıştır. 2008 yılından bu yana ilgili konuda yapılmış olan toplam 33 tez olduğu belirlenmiştir. Çalışmanın sonucunda Tezlerin %54,54'ünün sağlık bilimleri alanında yapıldığı saptanmıştır. Tez kataloğunda müzik alanında bu konuda yapılmış olan sadece bir tez bulunmaktadır. Sonuç olarak müzik terapi alanının lisans ve yüksek lisans öğrencilerine daha iyi tanıtılması, bu alanda yapılacak çalışmaların sayısının artırılması ve güzel sanatlar alanında da bu konuda çalışmalar yapılmasının teşvik edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Terapi, Lisansüstü, Müzik Terapi, Tez

1.GİRİŞ

Amerikan Müzik Terapi Birliği 1997’de müzik terapiyi, bireylerin fiziksel, zihinsel, psikolojik ve sosyal gereksinimlerini karşılamada müziği ve müzik aktivitelerini kullanan uzmanlık dalı olarak tanımlamıştır (Yılmaz, 2005). Müzik terapi, aynı zamanda “müziğin çeşitli durumlarda kullanıldığı (fiziksel, psikolojik, eğitsel vb.), bir olumsuzluk, hastalık veya yetersizliğin fizyolojik ve psikolojik etkilerinin azaltılması ya da giderilmesine yardımcı olabilmek için uygulanan sağlık bakımının bir ögesidir” (Chang, 2005: 61).

Müziğin bir tedavi yöntemi olarak kullanımı, tıp tarihi kadar eskidir. Tarih boyunca hastaları iyileştirmek için hem tedavi araçları hem de yöntemleri çoğu zaman bir arada kullanmıştır. Örneğin Yunan Mitolojisinde müzikle tedaviye ilişkin olarak, müziğin ve hekimliğin tanrısı olduğu kabul edilen Apollon’un güzel lir çaldığına, lir çalarak insanların birtakım sıkıntılarını giderdiğine yönelik bilgiler yer almaktadır (Birkan, 2014). Eski Yunanda müzik, tüm erdemlerin temeli olup, ruhun eğitimi ve arınmasında önemli bir etmen olarak kabul görmüştür.

Günümüzde ise tıp alanında dünyanın çeşitli ülkelerinde müzik terapi tamamlayıcı tıp uygulamalarının içerisinde yer almaktadır. Ülkemizde yoğun bakım hastalarına müzik terapi uyguladıkları çalışmada, müzik terapinin yoğun bakım hastalarında ağrı ve anksiyeteyi azalttığı, gevşemeyi sağladığı, konforlarını arttırdığı bulunmuş olup müzik terapinin yan etkisinin ve riskinin olmaması, kolay uygulanabilir olması ve maliyetinin düşük olması gibi özelliklere sahip olduğu için hasta bakımına dahil edilmesi önerilmiştir (Uyar ve Korhan, 2011).

Bu çalışmadaki amaç Türkiye’de müzik terapi alanında yapılan lisansüstü çalışmaların belirli değişkenlere göre incelenip sınıflandırılmasıdır. Bu amaçla, bu araştırmada 2020 yılına kadar “Türkiye’de müzik terapi lisansüstü tezlerinin genel görünümü nasıldır?” problem cümlesi doğrultusunda aşağıda belirlenmiş sorulara yanıt aranmıştır. Müzik terapi ile ilgili yapılmış tezlerin;

- Tez türlerine göre dağılımları nasıldır?
- Yayınlandıkları yıllara göre dağılımları nasıldır?
- Tezin yapıldığı coğrafi bölgeye göre dağılım nasıldır?
- Tezin yapıldığı şehirlere göre dağılım nasıldır?
- Tezin yapıldığı üniversiteye göre dağılımı nasıldır?
- Tezin yapıldığı enstitülere göre dağılımı nasıldır?
- Kullanılan yöntemlere göre dağılımı nasıldır?

2.YÖNTEM

2020 yılına kadar YÖK Ulusal Tez Merkezi’nde bulunan, erişime açık yüksek lisans ve doktora tezlerinin incelenip kategorize edilmesi için yapılan bu çalışma, tarama modelinde tasarlanmış betimsel bir araştırmadır. Araştırma, nitel araştırma türlerinden biri olan doküman analizi kullanılarak yapılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

2. 1. Veri Toplama Yöntemi ve Verilerin Analizi

Araştırmada incelenen tezlere YÖK Ulusal Tez Merkezi’nin internet sayfasından ulaşılmıştır. Tezlerin incelenebilmesi için bu internet sayfasında erişim izni olan tezler üzerinden araştırma yapılmıştır. İnternet sayfasında ilgili alana “müzik terapi” ve “müzikle tedavi” anahtar kelimeleri girilmiş ve erişim izni olan toplam 33 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Tamamı araştırma kapsamına alınan lisansüstü tezlerin incelenmesinde belirlenen dokümanların içerik analizi kullanılmıştır. Öte yandan elde edilen verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistik (frekans ve yüzde) kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Tablo 1. Tezlerin Türlerine Göre Dağılımları

Tez Türü	f	%
Yüksek Lisans	26	78,28
Doktora	7	21,21
Toplam	33	100

Tablo 1’de belirtildiği gibi tezlerin %78,28’ini yüksek lisans tezleri, %21,21’ini ise doktora tezleri oluşturmaktadır.

Tablo 2. Tezlerin yıllara göre dağılımları

Yıllar	f	%
2008	3	9,09
2010	1	3,03
2012	3	9,09
2013	1	3,03
2014	2	6,06
2015	4	12,12
2016	4	12,12
2017	2	6,06
2018	6	18,18
2019	6	18,18
2020	1	3,03
Toplam	33	100

Tablo 2’de görüldüğü üzere en çok tez 2018 ve 2019 yıllarında yazılmıştır. Bu yıllarda altışar tane tez yazılmıştır. En az tezin olduğu yıllar ise 2010, 2013 ve 2020 yıllarıdır. Bu yıllarda yalnızca birer adet tez yazılmıştır.

Tablo 3. Tezlerin Coğrafi Bölgelere Göre Dağılımı

Coğrafi Bölge	f	%
İç Anadolu Bölgesi	6	18,18
Marmara Bölgesi	15	45,45
Doğu Anadolu Bölgesi	4	12,12
Ege Bölgesi	3	9,09
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	1	3,03
Karadeniz Bölgesi	4	12,12
Akdeniz Bölgesi	-	-
Toplam	33	100

Tablo 3'e bakıldığında müzik terapi ile ilgili lisans üstü tezlerin çoğunun (%45,45) Marmara bölgesinde yapıldığı sonucu çıkmaktadır.

Tablo 4. Tezlerin illere göre dağılımları

İller	f	%
İstanbul	13	39,39
Bolu	1	3,03
Malatya	1	3,03
Erzurum	3	9,09
İzmir	2	6,06
Zonguldak	2	6,06
Ankara	4	12,12
Kayseri	1	3,03
Trabzon	1	3,03
Afyon	1	3,03
Gaziantep	1	3,03
Kocaeli	1	3,03
Edirne	1	3,03
Kırıkkale	1	3,03
Toplam	33	100

Tablo 4'e göre, en çok lisansüstü tezin yazıldığı il %39,39 ile İstanbul olarak tespit edilmiştir.

Tablo 5. Tezlerin üniversitelere göre dağılımı

Üniversite	f	%
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	1	3,03
Atatürk Üniversitesi	3	9,09
Ege Üniversitesi	1	3,03
Bülent Ecevit Üniversitesi	2	6,06
Marmara Üniversitesi	2	6,06
İstanbul Üniversitesi	1	3,03
İstanbul Medipol Üniversitesi	3	9,09
Üsküdar Üniversitesi	2	6,06
Gazi Üniversitesi	2	6,06
Erciyes Üniversitesi	1	3,03
Haliç Üniversitesi	3	9,09
Gaziantep Üniversitesi	1	3,03
Afyon Kocatepe Üniversitesi	1	3,03
Hacettepe Üniversitesi	1	3,03
Nişantaşı Üniversitesi	1	3,03
İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi	1	3,03
Karadeniz Teknik Üniversitesi	1	3,03
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	1	3,03
İstanbul Teknik Üniversitesi	1	3,03
Kocaeli Üniversitesi	1	3,03
Trakya Üniversitesi	1	3,03
Kırıkkale Üniversitesi	1	3,03
İnönü Üniversitesi	1	3,03

Toplam	33	100
---------------	-----------	------------

Tablo 5’te görüldüğü gibi, lisansüstü tezlerin en çok yazıldığı üniversiteler Atatürk Üniversitesi, İstanbul Medipol Üniversitesi ve Haliç Üniversitesi (%9,09) olarak belirlenmiştir.

Tablo 6. Tezlerin enstitülere göre dağılımı

Enstitü	f	%
Sosyal Bilimler Enstitüsü	12	36,36
Sağlık Bilimleri Enstitüsü	18	54,54
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	2	6,06
Güzel Sanatlar Enstitüsü	1	3,03
Toplam	33	100

Tablo 6’da belirtildiği gibi müzik terapi ile ilgili tezler yoğun olarak Sağlık Bilimleri Enstitülerinde (%54,54) yapılmış olmakla birlikte en az tezin bulunduğu enstitü (%3.03) Güzel Sanatlar Enstitüsüdür.

Tablo 7. Tezlerin türlerine göre dağılımı

Tez türü	f	%
Betimsel	8	24,24
Yarı Deneysel	6	18,18
Deneysel	16	48,48
Karma Desen (Nitel-Nicel)	3	9,09
Toplam	33	100

Tablo 7’ye göre yapılan lisansüstü tezlerin çoğunluğu (%48,48) deneysel araştırma türü kullanılarak yazılmıştır.

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

Yapılan araştırma sonucunda müzik terapi ile ilgili lisansüstü tezlerin incelenmesi ile elde edilen veriler doğrultusunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- Doktora tezlerinin yüksek lisans tezlerinden daha az olduğu tespit edilmiştir.
- 2008’den önce bu alan ile alakalı yüksek lisans veya doktora tezine ulaşılamamıştır.
- En çok tez Marmara Bölgesinde yazılmıştır.
- İl bazında bakıldığında en çok tez İstanbul’da bulunmaktadır.
- Akdeniz Bölgesindeki üniversitelerde bu konu ile alakalı olarak yapılmış tez bulunamamıştır.
- Sağlık Bilimleri Enstitüsü bu alanda en çok teze sahiptir.
- Güzel Sanatlar Enstitüsünde müzik terapi ile alakalı yapılmış olan yalnızca bir tez bulunmaktadır.
- Yazılan tezlerde kullanılan yöntem bakımından en çok deneysel yöntem kullanılmıştır.

Ulaşılan tüm sonuçlar doğrultusunda, ülkemizde müzik terapi ile alakalı yapılan çalışmaların sayısının artırılması, güzel sanatlar enstitülerinin de bu alanla alakalı çalışma yapması için teşvik edilmesi, gelecekte yapılacak olan çalışmalara ön ayak olmak adına lisans ve lisansüstü öğrencilerinin bu konu hakkında bilgilendirilmesi, müzik terapinin insan üzerindeki olumlu etkisinin topluma daha sık anlatılıp toplum bilincinin oluşturulmasına katkı sağlanması ve müziğin iyileştirici gücünün daha sağlam temellere oturtularak ulusal ve uluslararası akademik ilerlemeye katkı sağlanması için nicel ve nitel çalışmalarla desteklenmesi önerilmektedir. Çünkü Alkan, Şimşek ve Erbil'in (2019) yapmış oldukları çalışmada karma desen yönteminin her iki yöntemini de içinde barındırdığı için kapsamlı olduğuna ve her iki yöntem için de sorulan sorulara cevap verebilme özelliği olduğu için araştırmanın geçerli ve güvenli bir şekilde yürütülebildiğine dikkat çekmektedir.

REFERENCES

- Alkan, V., Şimşek, S., ve Erbil, B. A. (2019). Karma Yöntem Deseni: Öyküleyici Alanyazın İncelemesi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7(2), 559-582.
- Birkan, Z. I. (2014). Müzikle Tedavi, Tarihi Gelişimi Ve Uygulamaları. Akupunktur Ankara, 37.
- Chang, SC ve Chen, CH. (2005). Effects of music therapy on women's physiologic measures, anxiety, and satisfaction during cesarean delivery. *Res Nurs Health*;28(6):453-61.
- <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (Erişim tarihi:10/10/2020)
- Uyar, M. ve Korhan, E. A. (2011). Yoğun bakım hastalarında müzik terapinin ağrı ve anksiyete üzerine etkisi. *Ağrı*, 23(4), 139-146.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, M. (24.05.2005). Damardan klasik müzik. *Aksiyon*, 546, <http://www.aksiyon.com.tr/detay.php?id=11590>